

SFS 1999:181

Utkom från trycket
den 20 april 1999

Lag om ändring i lagen (1986:436) om näringsförbud;

utfärdad den 8 april 1999.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1986:436) om näringsförbud

dels att 4, 8, 10, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 24 och 26 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 8 a–d §§, av följande lydelse.

4 §² Har näringsverksamhet bedrivits av en juridisk person får, under de förutsättningar som anges i 1–3 §§, näringsförbud meddelas, i fråga om

kommanditbolag: komplementär,

annat handelsbolag: bolagsman,

aktiebolag och försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

bankaktiebolag, sparbank och ekonomisk förening: ledamot och suppleant i styrelsen,

uropeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige: företagsledare,

om denne begått brottet i näringsverksamheten eller innehade sin ställning när betalningen av skatt, tull eller avgift underläts eller den juridiska personen försattes i konkurs.

Första stycket gäller också den som i annan egenskap än där sägs faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet eller utåt har framträtt som ansvarig för en enskild näringsverksamhet.

Under de förutsättningar som anges i 2 § får näringsförbud även meddelas den som innehade sin ställning enligt första stycket senare än ett år innan konkursansökan kom in till tingsrätten.

8 § Talan om näringsförbud i samband med brott förs i tingsrätt av allmän åklagare. Angående utredningen och förfarandet i mål om näringsförbud skall, om inte annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där straffet är fängelse i högst ett år. Tvångsmedel enligt 24 och 25 kap. rättegångsbalken får dock inte tillgripas i fråga om näringsförbud.

¹ Prop. 1998/99:44, bet. 1998/99:LU15, rskr. 1998/99:164.

² Senaste lydelse 1996:314.

8 a § Allmän åklagare får ansöka om näringsförbud i de fall som avses i 1 a och 2 §§, om han inte för talan om det enligt 8 §. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarat sig avstå från att ansöka om näringsförbud, får ansökan i stället göras av kronofogdemyndigheten. Om inte annat föreskrivs i denna lag, handläggs ett ärende om näringsförbud enligt 1 a och 2 §§ enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Om kronofogdemyndigheten ansökt om näringsförbud i tingsrätten företräder Riksskatteverket staten i högre domstol.

8 b § Ett ärende om näringsförbud tas upp av tingsrätten i den ort där näringsidkaren har sitt hemvist. Om näringsidkaren inte har hemvist i Sverige, tas ärendet upp av Stockholms tingsrätt.

I de fall som avses i 2 § får ärendet tas upp av den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursen.

8 c § I ärenden som gäller näringsförbud skall tingsrätten hålla sammanträde, om detta inte är uppenbart obehövligt.

Om sammanträde hålls skall tingsrätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän. Ärendet skall avgöras av samma domare.

Vid omröstning gäller reglerna i 29 kap. rättegångsbalken.

Utöver vad som följer av lagen (1996:242) om domstolsärenden får rätten förelägga nytt vite eller förordna om hämtning till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag, om den som ansökan riktas mot trots föreläggande om personlig inställelse inte inställer sig till sammanträdet eller inställer sig genom ombud.

8 d § Rätten får i ärenden om näringsförbud förordna offentlig försvarare för den som avses med förbudsyrkandet om det finns särskilda skäl. I fråga om offentlig försvarare gäller bestämmelserna i rättegångsbalken.

I fråga om rättegångskostnader tillämpas i ärenden om näringsförbud 31 kap. rättegångsbalken.

10 § Är det uppenbart att grund för näringsförbud föreligger, får rätten meddela förbud för tiden till dess frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud).

En fråga om tillfälligt näringsförbud tas upp på yrkande av åklagaren. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarat sig avstå från att yrka förbud, får yrkande om tillfälligt näringsförbud i stället framställas av kronofogdemyndigheten. Innan ett förbud meddelas skall den som yrkandet avser få tillfälle att yttra sig, om det inte finns anledning att anta att han har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

Frågor om tillfälligt näringsförbud som prövas utan samband med brott handläggs enligt 8 a–d §§. I övriga fall tillämpas vad som sägs i 8 §.

Bifalls ett yrkande om näringsförbud, får rätten i domen eller beslutet självmant förordna om tillfälligt förbud.

13 § Om rätten meddelar ett tillfälligt näringsförbud innan talan om näringsförbud har väckts eller ansökan kommit in till rätten, skall den utsätta en tid inom vilken sådan talan skall väckas eller ansökan lämnas in. Tiden får inte bestämmas längre än vad som bedöms nödvändigt. Om den utsatta

tiden inte är tillräcklig, och om åklagaren eller kronofogdemyndigheten före tidens utgång begär att tiden skall förlängas, får rätten medge sådan förlängning.

15 § Har talan om näringsförbud inte väckts eller en ansökan inte kommit in till rätten inom utsatt tid, och har en framställning om förlängning av tiden inte heller kommit in, skall ett beslut om tillfälligt näringsförbud omedelbart upphävas. Detsamma gäller om talan eller ansökan återkallas eller lämnas utan bifall eller om det inte längre finns skäl för det tillfälliga näringsförbudet. Om talan eller ansökan bifalls, skall rätten pröva om det tillfälliga näringsförbudet fortfarande skall gälla.

17 § Ett lagakraftvunnet beslut om näringsförbud får upphävas på ansökan av den som förbudet avser, om det senare kommer fram att han inte hade grovt åsidosatt sina åligganden i näringsverksamhet.

För ärenden om upphävande av förbud gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 8 a § samt 8 c § andra och tredje styckena. Ett sådant ärende tas upp av den tingsrätt som tidigare handlagt målet eller ärendet om näringsförbud. Ärendet får även tas upp av rätten i den ort där sökanden har sitt hemvist, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt. I ärendet är den myndighet som yrkat näringsförbud eller myndigheten i den ort där sökanden har sitt hemvist motpart till sökanden.

Ett ärende om upphävande av förbud får avgöras utan sammanträde, om saken ändå kan utredas tillfredsställande.

Rättens beslut om att upphäva ett näringsförbud skall gälla omedelbart.

18 §³ En domstol som meddelar beslut om näringsförbud eller om tillfälligt näringsförbud får fastställa en begränsad tid efter vilken förbudet skall gälla, om tiden behövs för avvecklingen av näringsverksamhet, anställning, uppdrag, delägarskap i handelsbolag eller aktieinnehav som anges i 6 och 7 §§. Rätten får föreskriva vilka åtgärder som får vidtas eller som skall vara förbjudna under denna tid och vad den som fått näringsförbud i övrigt då har att iaktta.

Om det föreligger synnerliga skäl, får tiden för avveckling förlängas på ansökan av den som fått förbudet.

För ärenden om förlängning av tiden för avveckling gäller vad som sägs i 17 § andra och tredje styckena.

21 § En fråga om dispens får prövas i samband med dom eller beslut om näringsförbud eller beslut om tillfälligt näringsförbud eller efter en senare gjord ansökan.

När en fråga om dispens prövas särskilt, gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 17 § andra och tredje styckena.

22 § Ansökan om återkallelse av dispens får göras av allmän åklagare. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarat sig avstå från att ansöka om återkallelse, får ansökan i stället göras av kronofogdemyndigheten. När

³ Senaste lydelse 1996:314.

frågan prövas i ett särskilt ärende gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 17 § andra och tredje styckena. Ett sådant ärende får dock tas upp även av den tingsrätt som tidigare prövat frågan om dispens.

24 §⁴ Tillsyn över att näringsförbud och tillfälliga näringsförbud efterlevs utövas av kronofogdemyndigheten i den ort där den som har meddelats förbudet är bosatt eller, om denne inte är bosatt i Sverige, av kronofogdemyndigheten i Stockholm.

Kronofogdemyndigheten har för tillsyn enligt första stycket rätt att få bistå av polismyndighet.

Om det finns skäl att misstänka att ett förbud överträds eller att den som fått dispens enligt 19 § åsidosätter vad som åligger honom i den verksamhet som avses med dispensen, eller vad som rätten föreskrivit i samband med att den beviljade dispens, skall kronofogdemyndigheten göra anmälan om förhållandet till åklagaren.

26 §⁵ Ett näringsförbud som överträds skall förlängas med högst fem år om det inte finns särskilda skäl att underlåta förlängning. Sker flera förlängningar, får den sammanlagda tiden för förlängning inte vara mer än fem år. Talan om förlängning skall väckas eller ansökan därom göras innan förbudstiden har gått ut. Talan väcks eller ansökan görs av åklagaren. Om åklagaren i de fall som avses i 1 a och 2 §§ förklarar sig avstå från att yrka förlängning, får ansökan i stället göras av kronofogdemyndigheten.

När en fråga om förlängning prövas särskilt, gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 8 a–d §§ och 17 § andra stycket.

I 20 § finns bestämmelser om återkallelse av dispens när ett förbud överträds.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

2. Den nya lydelsen av 4 § skall endast tillämpas i de fall då konkursansökan kommit in till tingsrätten senare än ett år efter ikraftträdandet.

3. Om en talan har väckts före lagens ikraftträdande gäller äldre bestämmelser.

På regeringens vägnar

MONA SAHLIN

Per Erik Lindeberg
(Näringsdepartementet)

⁴ Senaste lydelse 1996:314.

⁵ Senaste lydelse 1996:314.